

ČÁST 3:

PO PŘEDSTAVENÍ – OTÁZKY K DISKUZI

Jedním z motivů hry je vyhoštění nebo vyhnání z domova. Co takové vyhoštění pro člověka znamená?

Podobně jako Hamlet, i Lear šílí, blázní a blouzní. Jakým vývojem projde postava krále Leara? Kdy je jeho šílenství skutečné a hraje ho někdy?

Během představení zazní i věta: „Tahle vláda starců nám ničí nejlepší léta.“ Jak vnímáš současnou společenskou situaci? Najdeš v současnosti nějaký příměr, který by potvrzoval tuto větu?

Ve hře Shakespeare použil mnoho výroků, které zlidověly a používají se dodnes. Vzpomeneš si na nějaké? Např. *Spím anebo bdím?* nebo *Kam vítr, tam plášt’...*

NĚCO NAVÍC

Režijní přístup Michala Háby je ovlivněn zejména tzv. brechtovským divadlem, využívá ale také postmodernistické postupy jako je intertextualita a záměrné narušování norem. Do svých inscenací se neváhá vkládat svůj názor na současný politický a společenský systém, zároveň ale čerpá i z tradice středověkého a alžbětinského divadla.

Brechtovské divadlo

Pojem, který je pojmenován podle německého dramatika a režiséra Bertolta Brechta (1898-1956). Často se objevuje i termín epické divadlo. Typické pro něj je rozvinutý a silný příběh nebo to, že herec se „nevžívá“ do postavy a často své počínání ve hře komentuje a tzv. „zcizuje“, tedy vystupuje z role a nabourává iluzi „čtvrté stěny“ mezi jevištěm a hledištěm. Pro epické divadlo je typická výrazná hudební složka, jednoduchá scéna, která nechce napodobovat konkrétní prostředí, ale naopak upomínat na to, že divák sedí v divadle a nic z toho, co se na jevišti odehrává, není skutečné.

Postmoderna

Pojem, který není úplně snadné definovat. Jde o myšlenkový a umělecký směr konce 20. století až do současnosti. V divadle je pro ni typické zejména to, že představení je pojato jako jedinečná událost, ve které má divák ústřední postavení. Je to on, kdo svým diváctvím dává věcem na jevišti význam. Pro postmoderní divadlo je důležitý společný zážitek umělců a diváků. Cílem je zpochybňovat normy a pevně zakořeněná pravidla, snaha donutit diváka vytvářet si vlastní názor. Časté odkazování a citování jiných uměleckých děl, ať už se jedná o divadlo, filmy, literaturu nebo výtvarné umění se nazývá intertextualita. Postmoderní divadlo nechce dávat zásadní odpovědi, ale chce pokládat důležité otázky.

Klicperovy pracovní listy

• KRÁL LEAR •

Nic? Z ničeho nic nevzejde. (you know how)

Tragikomická freska o rozpadu světa, tak jak ho známe.

Král Lear je považován za Shakespearovu „nejtragičtější“ hru, ale její zápleтка až podezřele připomíná pohádku Sůl nad zlato. Pohádkový příběh a zároveň obraz zkázy. Lear je hra, kde blázen vede slepého, kde se všechno převrací ve svůj opak, kde staré umírá a nové se ještě nezrodilo. Lear se zbavuje moci, aby si už jen užíval – a moc ho dožene k šílenství i poznání. V celé té tragédii se ale najde i mnoho vtipných situací, což je voda na mlýn režie Michala Háby, který s oblibou řeší vážné věci s humorem a naopak. Rozpad. Humor. Smrt. A stále Shakespeare a zároveň současné divadlo o současném světě „Now you know“.

Interregnum

Tzv. mezivládí nastává, když stará moc umírá a nová se ještě nezrodila.

Zde v Králi Learovi je to období mezi úspěšnou vládou Leara a uchopením nové vlády jeho dcerami. Období, do něhož Lear svou zemi vžene tím, že se rozhodne opustit trůn, je typické chaosem, nejistotou, rozpory mezi vládnoucími rody (stranami) a někdy i ohrožením země.

Interregnum je období, kdy se dočasně pozastavuje platnost některých pravidel a zákonů. Aby toto období nenastalo, platilo v některých monarchiích pravidlo podle hesla „Král je mrtev, ať žije král“. To znamená, že následník trůnu se ujímá vlády hned po smrti starého vládce.

V českých zemích mluvíme o interregnu v souvislosti s pohusitským obdobím od roku 1439 do nástupu krále Jiřího z Poděbrad. Nový význam získává tento pojem v době krize ve 30. letech 20. století, která vede v Evropě po 1. světové válce k nástupu diktatur (Německo – Hitler, Itálie – Mussolini, Španělsko – Franco atd.). Podle některých filozofů zažíváme v posledních letech celosvětové interregnum, kdy dochází k drolení světového řádu, který vzniknul po roce 1945.

ČÁST 1:

PŘED NÁVŠTĚVOU DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ

Seznam se s postavami, které vystupují v divadelní hře (použijte vyhledávání nebo knihu) – dopište, kdo je kdo:

Např. Král Lear – vládnoucí král, který se rozhodne předat vládu ve svém království svým dcerám a jejích manželům

Goneril _____

Regan _____

Cordelie _____

Hrabě z Kentu _____

Hrabě z Glostru _____

Edgar _____

Edmund _____

Vévoda z Albany _____

Šašek _____

Dopiš význam těchto slov:

Pikle _____

Prokletí _____

Morálka _____

Znáš tuto větu? Odkud pochází a co pro tebe znamená. Diskutujte o ní:

Cti otce svého i matku svou, abys dlouho žil byl a dobře se ti vedlo na zemi.

Co je moc?

Slavnosti bláznů

Slavnosti nebo také festivaly bláznů se ve středověké Evropě slavily na konci prosince či na začátku ledna. Svě předchůdce mají v starořeckých Dionýsiích (ze kterých se rovněž zrodilo evropské divadlo) nebo římských Saturnáliích. Tyto svátky byly jakousi parodií na církevní rituály a tradičně se při nich volil falešný papež či arcibiskup (papež či arcibiskup bláznů). Často při nich docházelo k obscénnostem hraničícím s rouháním, a tak je církev v první polovině 15. století zakázala. Podobnou funkci plnily i středověké karnevaly. I zde hráli ústřední roli (profesionální) blázni, a i zde se v první řadě jednalo o smích a parodii, častý byl velmi hrubý a vulgární humor. Ve středověké společnosti svázané mnoha pravidly bylo takovéto symbolické obrácení světa „vzhůru nohama“ velmi očistné a zároveň velice populární. Z tradice karnevalů a bláznů ve své tvorbě často čerpal i William Shakespeare.

ČÁST 2:

BĚHEM PŘEDSTAVENÍ

Zodpověz otázky:

1) Když se Lear rozhodne rozdělit své království, mluví ke svým dcerám a zeťům. V jakém pořadí osloví své dcery? A s jakou otázkou?

2) V čem je Hrabě z Glostru nespravedlivý vůči svému synovi? A kterému?

3) Kdy si Lear uvědomí, že rozdělil království špatně?

